

Lynghesenteret

Museumssenteret i Hordaland

Riksantikvaren
Postboks 8196
Dep. N- 0034 OSLO

v/ Hordaland Fylkeskommune
Seksjon: Kulturminnevern og Museum
postboks 7900
5020 Bergen

Lygra 15.01.2018

Dykkar ref.:

Vår ref.: 2200 / 17 LHS

Rapport pr. 15.jan 2018 ang. kulturlandskapstiltak på Lynghesenteret på Lygra i 2017.

Viser til brev frå 19.04.2017, og takkar så mykje for tildelinga på kr 600.000– dette har vore til stor hjelp og vi har fått utført mykje i år !

Utført i 2017 :

- I november – desember 2016 fortsatte vi arbeidet med rydding på Lurekalven: Vi fekk dessverre ikkje rydda det som var planlagt på Lurekalven i jan – mars i år pga. svært dårleg ver , dette har no vorte gjort i beg. av januar har vi fått rydda mykje bjørk og kratt .Den planlagde ryddinga har noko vore gjort i beg. av januar 18 pga dårleg ver i nov og des. Området rundt Båsane på vestsida, mot nord og sør.
- Bekjemping av einstapen og einer i i lyngheiene var også høgt prioritert dette året. Vi begynt på eit området nord på Kalven som var brent for nokre års sidan og som einstapen no har kome forfullt. Det vart eit godt resultat og med innsats på same område i 2 år til bør einstapen vera kraftig redusert i dette området .Ellers har vi rydda langs stiane på Tangane og mot fjorden både på aust og vestsida.
- Vi har fått gjort eit storarbeid på gjerding på Tangane i år også. Det meste av tverrgjerde er no skifta, men det er enno mykje som må skiftast ut.
Vedlikehald av stiane i området er eit kontinuerleg arbeid har kvart år, pga. av auka nedbør dei siste år går det meir tid til dette enn før..
- Moldtak og torvtak, ein nøkkelfaktor for lynghedrifta og er tilrettelagt for undervising og formidling. Dessverre har vi ikkje teke torv og mold i år. Vi kan vel sei at dette også «regna vekk».
- Vi har auka åkerarealet med ca 1 da, og vil tilrettelegge meir for å visa det gamle åkerdrifta med vekstskifte, spajordbruket , plantevekstar. Vi har og slåttemark med ljåslått og hesjing for å vise ressursbruken på ein lyngheigard og bruker garden til formidling og undervising.
Vi har beitedyr på heilårs beiting i lyngheiene på Lurekalven og Tangane, og vi samarbeider med nabobruket ang. beiting på kulturbeite med Raukoller og sau.

Tiltak 1: Rydding av Lyngheilandskapet

Nov -des (gjort i beg av januar 2018) : Rydding av krattskog som kjem opp for fullt og mykje einer. Forsette rydding av krattskog i vikane i Området Båsane både mot nord og sør.

Mars: Sviing av lyng i fleire områder på Lurekalven,ca. 27 daa.

Ytre Lygra - på utmarka og Lyngheiene mot Tangane:

Februar/ mars: Sviing av områder på Tangane totalt ca 10 da.

Juni – August: Rydda vi einstape og kratt frå Stølen til Tangane og eit større området nord på Tangane

Salhusvegen 201
5107 Salhus

post@muho.no
<http://www.muho.no>

Telefon: 55 25 10 80
Faks: 55 25 10 99
Org. nr.: 971 349 743
Konto nr.: 3625.19.69684

Lynghesenteret

Museumssenteret i Hordaland

Tiltak 2: Gjerder / grunder og stiar :

Vi har også i år hatt eit stort vedlikehald av gamle gjerder og mykje er skifta ut i utmark på Tangane. Mykje av tverrgjerde her er no skifta ut. Vi har også hatt vanleg vedlikehald av alle stiane og grunder på Ytre Lygra. Meir nedbør gjer at det er eit aukande behov for årleg vedlikehald. Området er ope for publikum heile året og det er derfor behov for ekstra vedlikehald av grindene og stiane i området.

Tiltak 3: Drift moldtak / torvtak / gardflor :

Drift av torvtaket på Lurekalven og torvtaket på Tangane vert brukt som eit lite demonstrasjon felt for elevar og andre besøkande som ikkje kan reisa til Kalven. Torvtaket på Kobbesteinmyra vert brukt til å halda ved like kunnskapen og tradisjonen med torvtaking, og visa ressursbruken på ein lyngheigard. Torvtaket skal brukast til formidling og undervising. Torva vert brukt til fyring i gruva på infobygget. Det er stor interesse for torvtaking blant våre besøkande. Dette er noko mange har høyrte om, den gamle generasjonen har vore med på det, men ungdommen i dag kjenner lite til dette. Dette er ein viktig ting for å vise ressursbruken i den gamle lyngheidrifta. Vi har dessverre ikkje fått teke mold og torv i år pga. av mykje nedbør i mai/juni. Vi får likevel vist og fortalt korleis dei nytta molda, torv korleis det var ein viktig del av gjødsels bruken.

Tiltak 4: Slått hesjing og åkerbruk

Til slått, hesjing og åkerbruk har vi bruk meir tid enn planlagt. Vi har hatt ein større slåtteteig med hesjing og ljåslått/maskinslått. Mesteparten vart hesja i år. Åker arealet er større enn i fjor, totalt ca 2 daa med poteter, grønnsaker, urter og bær. Vi har også hatt 2 mindre åkrar til demonstrasjon og undervising. Vi hentar tang frå fjøra for å gjødsel i dei minste åkrane. Tang var ein viktig ressurs for kystbøndene. Ein kunnskap som i stor grad er gått ut av «manns minne».

Tiltak 5: Beitedyr

Vi eig no medeigarar i villsauene som går på heilårsbeiting Lyngheiene, og har ein del arbeid i samband med dette til sanking og ettersyn. Kostnader er i hovudsak til båt og transport av dyr til/frå Kalven. Vi har ikkje kome i gang med egne beitedyr på innmark/kulturbeitet på eige bruk enno. Dette vert no beita i samarbeid med nabobruket med Raudkoller og sau.

2017 -Rapport Riksantikvaren - Fylket pr 15.jan 2018	Andre			Sum
	timer	kr	kostnader:	
Tiltak 1: Brenning og Rydding av Lyngheilandskapet	1046	337	3 500	356 086
Tiltak 2: Gjerder, grunder og steingardar ,stier	337,5	337	14 256	127 994
Tiltak 3: Moldtak / torvtak/ Gardflor	37,5	337	-00	12 638
Tiltak 4: Slått og åkerland	450	337	1 500	153 150
Tiltak 5: Beitedyr	187,5	337	500	63 688
Diverse kostnader til transport / båt / traktor/gravemaksin mm			14 321	14 321
Sum totalt :	2059		34 077	727 876

Vennleg helsing

Atle Ove Martinussen
Direktør
(Sign.)

Torhild Kvingedal
Avdelingsleiar
Lynghesenteret